

1. Ortaokul 6. sınıfta öğrenim gören Mustafa, her sabah uyandığında önce yatağını toplar, ardından okula gitmek için hazırlanırdı. Mustafa, babası, annesi ve ablasıyla birlikte yaşırdı. Sınıfta kurallara uyar, öğretmenini dikkatlice dinlerdi. Teneffüslerde arkadaşlarıyla vakit geçirir, onlarla oyunlar oynardı. Ayrıca hafta sonları okulun voleybol takımının antrenmanlarına katılır, spor yapmaktan büyük keyif alırdı.

Metne göre Mustafa'nın üstlendiği beş farklı rolü yazınız.

2. Bazı sosyal roller doğuştan kazanılan ve kalıcı olan rollerdir. Doğduğumuz andan itibaren içinde büyüdüğümüz ve sürekli olarak etkileşimde bulunduğumuz gruplar içinde sahip olunan roller vardır.

Bu rollere iki örnek veriniz.

3. Elif, ilkokul yıllarında okul korosunda yer alıyor ve arkadaşlarıyla birlikte şarkı söylüyordu. Ortaokula başladığında tiyatroya ilgi duyduğu için tiyatro kulübüne katıldı. 6. sınıfta okuyan Elif, kulübün hazırladığı oyunlarda rol alıyor. Aynı yıl arkadaşları tarafından sınıf temsilcisi seçildiği için öğrenciliğinin yanı sıra yeni bir görev daha üstlendi. Elif, gelecekte tıp fakültesine yerleşmeyi ve doktor olarak bir hastanede çalışmayı hayal ediyor.

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız.

a) Elif'in geçmişte ve şu an dâhil olduğu birer grubu ve bu gruplardaki birer rolünü tabloya yazınız.

Zaman	Dâhil olduğu grup	Sahip olduğu rol
Geçmişte		
Şu an		

b) Elif'in geçmişteki ve şu andaki grup ve rollerini karşılaştırdığınızda, dâhil olmaya devam ettiği grup ve bu gruptaki rolünü yazınız.

c) Elif'in gelecekte dâhil olabileceği bir grubu ve gruptaki rolünü yazınız. Bu örneğe dayanarak grupların ve rollerin zaman içinde neden değişebileceğini açıklayınız.

4. Türk milletinin köklü bir geçmişi vardır. Türkistan'dan başlayarak Anadolu'ya kadar uzanan bu yolculukta pek çok devlet kurulmuş, nice kahramanlıklar yaşanmıştır. Malazgirt Zaferi'nden İstanbul'un fethine, Millî Mücadele'ye kadar yaşanan olaylar, milletimizin kimliğini güçlendirmiş ve geleceğe ışık tutmuştur.

Metinde millî kültürün hangi ögesi hakkında bilgi verilmiştir?

5. Ebru, tarihsel süreçte kitap süsleme tekniği olarak ortaya çıkmış geleneksel bir sanattır. Farklı kültürel geçmişlere sahip olan bireyler, ebru sanatı etrafında bir araya gelmektedir.

Metinde ebru sanatının toplumsal birliğe etkilerinden hangisi üzerinde durulduğunu yazınız.

6. Kurban Bayramı yaklaşırken Bahçelievler Mahallesi'nde bayram hazırlıkları kapsamında komşular bir araya gelerek çeşitli yemekler hazırladı. Bayram sabahı gençler büyükleri ziyaret etti, mahalleli birbiriyle bayramlaştı, aileler ihtiyaç sahipleriyle yiyeceklerini paylaştı. Mahalleye yeni taşınan aileler de kutlamaya davet edildi. Komşular, birlikte geçirdikleri zaman sayesinde birbirlerini daha yakından tanıdı ve aralarındaki bağ güçlendi.

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız.

a) Metinde yer alan iki kültürel bağ örneğini yazınız. Her birinin toplumsal birliğe nasıl katkı sağladığını açıklayınız.

b) Kültürel bağların toplumsal birliğe etkisiyle ilgili bir slogan yazınız.

7. Atatürk Ortaokulunda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı için tören düzenlendi. Öğrenciler okul bahçesinde çeşitli yarışmalara katıldı, İstiklâl Marşı'nı birlikte söyledi ve Cumhuriyet'in kuruluşuyla ilgili sunumları dinledi. Törenin ardından öğrenciler, öğretmenler ve aileler ortak bir kutlamada buluştu. Katılımcılar, ortak geçmişlerini hatırlamanın ve millî değerlere sahip çıkmanın aralarındaki bağları güçlendirdiğini belirtti.

Metne göre millî değerlerimiz ve ortak kutlamalarımız toplumsal birliğe nasıl katkı sağlar? Metindeki örneklerle ilişkilendirerek açıklayınız.

8. Nüfusun yoğun olduğu bir mahallede parkın çevresinde çöpler birikmekte ve bu durum çevre kirliliğine sebep olmaktadır. Mahalleli sorunun çözümü için bir toplantı planlamıştır. Toplantıda Deniz, “Çöp kutuları az olduğu için insanlar çöplerini yere bırakıyor.” dedi. Arda ise “Kutular olsa da bazı kişiler temizliğe dikkat etmiyor.” görüşünü savundu. Toplantıya katılanlar mahallenin diğer sakinlerinin, parkı kullanan çocukların ve temizlik görevlilerinin de görüşlerini dinleyerek bir çözüm aramaya karar verdi.

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız.

a) Metindeki toplumsal sorunu belirtiniz. Deniz ve Arda’nın sorunun nedenine ilişkin görüşlerini karşılaştırınız.

b) Her iki görüşü dikkate alan uygulanabilir bir çözüm önerisi geliştiriniz. Çözümün nasıl uygulanacağını ve neden etkili olacağını açıklayınız.

9. Okul kütüphanesinde bazı öğrenciler sessizce kitap okumak, bazıları ise grup çalışması yapmak istemektedir. Grup çalışmalarındaki konuşmalar, kitap okuyan öğrencilerin dikkatini dağıtmaktadır. Ece, “Kütüphane her zaman sessiz olmalı.” dedi. Mert, “Grup çalışması için de bir yerimiz olmalı.” görüşünü savundu.

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız.

a) Ece ve Mert’in görüşlerini dikkate alarak sorunun çözümü için bir öneri yazınız.

b) Önerinizin kabul edilmesi için bir gerekçe yazınız.

10. Mutlak konum, bir yerin paralel ve meridyenlerle ifade edilen, yani Ekvator’a ve başlangıç meridyenine göre belirlenen konumudur.

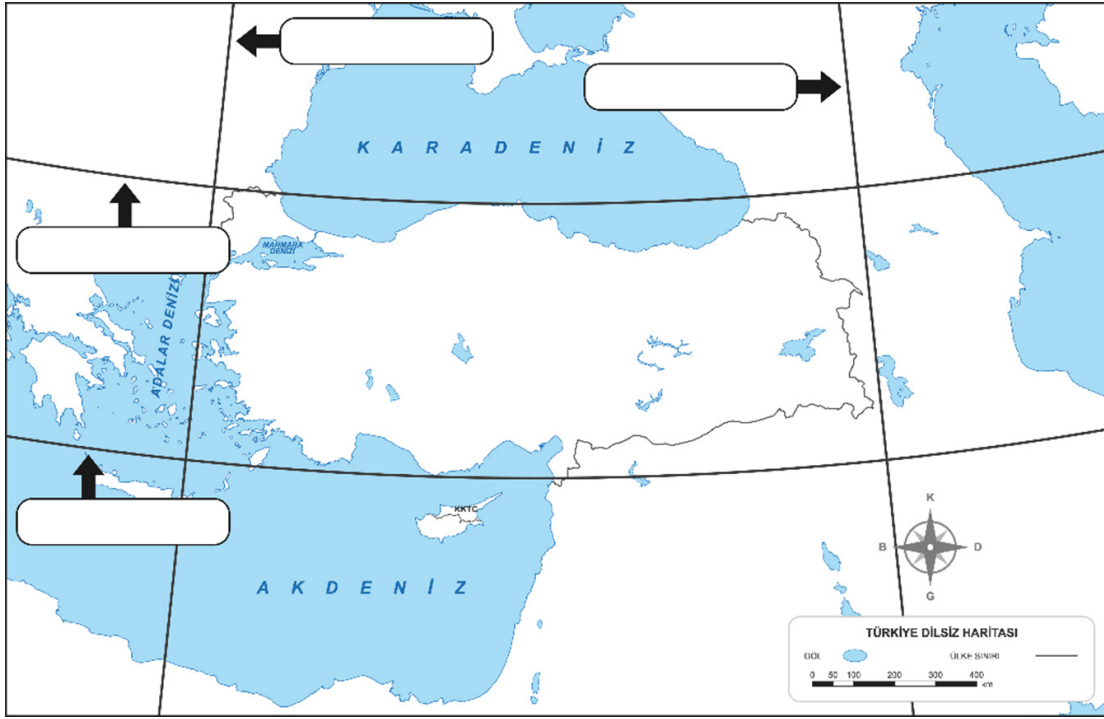
Türkiye’nin mutlak konumuna ait iki özelliğini yazınız.

a)

b)

11. Aşağıdaki haritayı inceleyerek soruları yanıtlayınız.

Harita 1- Türkiye Dilsiz Haritası

Türkiye, 36°–42° kuzey paralelleri ile 26°–45° doğu meridyenleri arasında yer alır.

a) Verilen mutlak konum bilgisinden yararlanarak haritadaki dört boş kutucuğa uygun koordinat değerlerini yönleriyle birlikte yazınız.

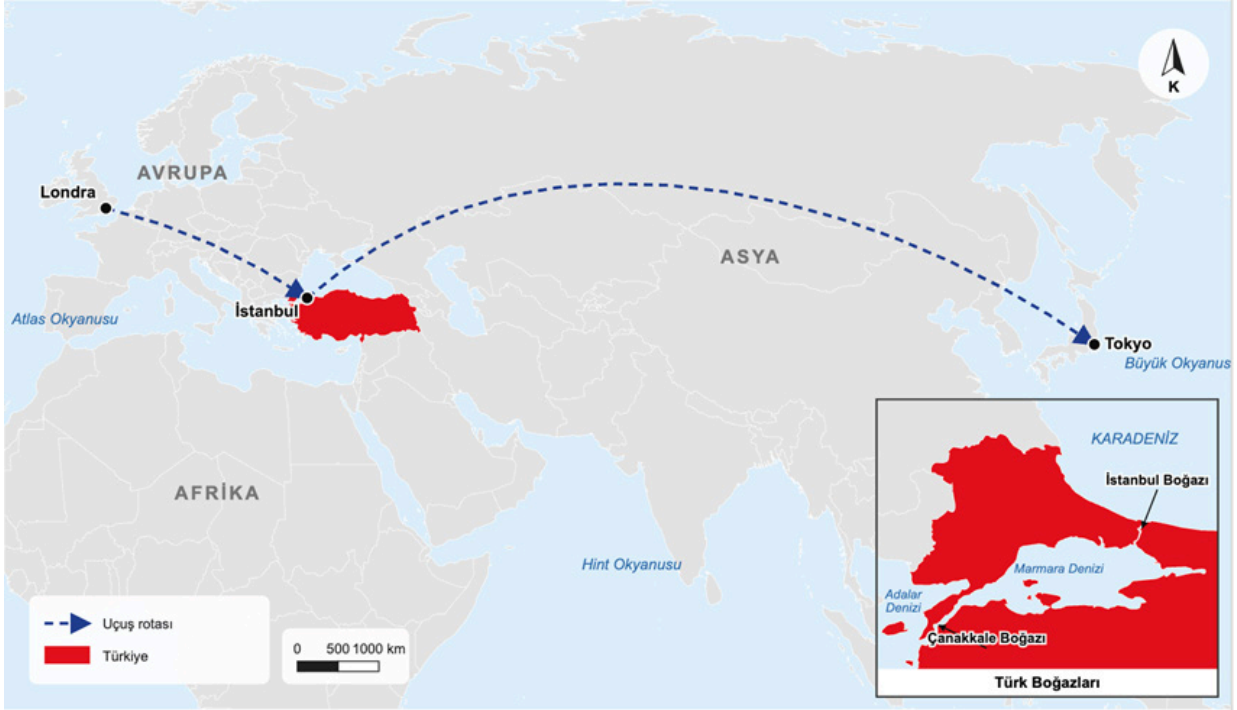
b) Harita 1’den yararlanarak Türkiye’nin çevresinde yer alan denizlerin Türkiye’ye göre konumlarını yazınız.

Karadeniz:

Akdeniz:

Adalar Denizi:

12. Londra’da yaşayan Emma ve ailesi, tatil için Japonya’nın başkenti Tokyo’ya gidecektir. Aile, bilet alırken aktarma noktası olarak İstanbul Havalimanı’nı seçer. Uçak İstanbul’a inerken Emma pencereden bir yanda Karadeniz’i, diğer yanda Marmara Denizi’ni görür. Bu iki denizi birbirine bağlayan İstanbul Boğazı’ndan da çok sayıda gemi geçmektedir. Havalimanı görevlisi, İstanbul’dan kısa süreli uçuşlarla Avrupa, Asya ve Afrika’daki pek çok şehre ulaşılabilildiğini söyler.

Harita 2’yi inceleyerek soruları yanıtlayınız.

a) İstanbul’un bu yolculukta aktarma noktası olarak seçilmesinin nedenini açıklayınız.

b) İstanbul Boğazı’ndan çok sayıda geminin geçmesini Türkiye’nin konumu açısından açıklayınız.

13. Aşağıda Balıkesir iline ait harita yer almaktadır.

Aşağıdaki soruları haritadan yararlanarak yanıtlayınız.

- Balıkesir hangi ilin doğusundadır?
- Marmara Denizi, Balıkesir'e göre hangi yönde yer almaktadır?
- Balıkesir içinde hangi yöne gidildikçe yükselti artmaktadır?

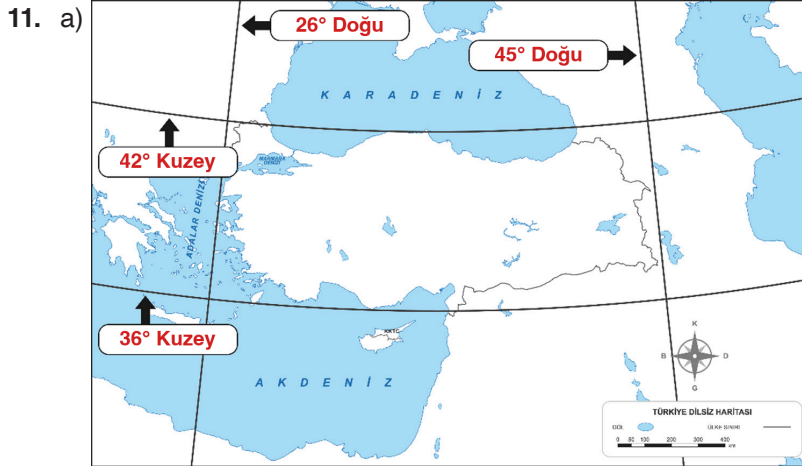

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme	1, 2, 3
SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme	4, 5, 6, 7
SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme	8, 9
SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini belirleyebilme	10, 11, 12, 13

ÇÖZÜMLER

- Çocuk (evlat/oğul), kardeş, öğrenci, oyuncu (voleybolcu/sporcu), arkadaş (okul/sınıf/takım arkadaşı). Metinde verilmeyen roller kabul edilmez.
- Doğuştan kazanılan ve kalıcı olan akrabalık rollerinden ikisi. Örnek: evlat, torun, kardeş, kuzen. Akrabalığa dayanmayan yanıtlar kabul edilmez.
- Geçmişte: okul korusu – koro üyesi. Şu an: tiyatro kulübü – oyuncu (ya da 6. sınıf – sınıf temsilcisi).
 - Okul/sınıf grubundaki öğrencilik rolü geçmişten günümüze devam etmektedir.
 - Hastane çalışanları grubunda doktor rolü. Eğitimini tamamlaması, meslek edinmesi, yaşının ve ilgi alanlarının değişmesi dâhil olduğu grupları ve rollerini değiştirebilir.
- Tarih.
- Ebru sanatı farklı kültürel geçmişleri olan insanları bir araya getirerek sosyal bağları güçlendirir; dostluk ve arkadaşlık bağlarının oluşmasına, kültürler arası iletişimin kolaylaşmasına ve önyargıların ortadan kalkmasına katkı sağlar. Bu ifadelerden biri doğrultusunda verilen yanıtlar doğru kabul edilir.
- Büyükleri ziyaret etmek kuşaklar arasındaki bağlılığı güçlendirir. Birlikte yemek hazırlamak ve yiyecek paylaşmak yardımlaşma ve dayanışmayı artırır. Yeni aileleri kutlamaya davet etmek aidiyet duygusunu geliştirir.
 - Örnek: “Gelenekleri paylaş, birlik ve beraberliği yaşat.” / “Bayramlar paylaştıkça güzelleşir, birlik bayramla güçlenir.”

7. İstiklâl Marşı'nı birlikte söylemek millî değerlere bağlılığı ve aidiyet duygusunu güçlendirir. Cumhuriyet'in kuruluşuyla ilgili sunumları dinlemek ortak geçmişi hatırlatarak tarih bilincini ve birlik duygusunu geliştirir. Öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerin ortak kutlamada buluşması aralarındaki bağları güçlendirir.
8. a) Sorun park çevresinde çöp birikmesidir. Deniz kutu yetersizliğine (imkân eksikliği), Arda ise kişilerin temizliğe dikkat etmemesine (davranış) odaklanmaktadır.
b) Belediyeden uygun noktalara çöp kutusu konulması istenir ve park kullanıcıları için bilgilendirme çalışması yapılır. Kutuların yerleri kullanıcıların ve görevlilerin görüşleriyle belirlenir. Kutular çöplerin atılacağı yeri sağlar, bilgilendirme ise kişilerin temizliğe dikkat etmesine yardımcı olur.
9. a) Kitap okuma ve grup çalışması için ayrı kullanım saatleri (ya da ayrı bölümler) belirlenir ve öğrencilere duyurulur. Sessiz saatler Ece'nin, grup çalışma saatleri Mert'in ihtiyacını karşılar.
b) Sessiz saatler kitap okuyanların dikkatinin dağılmasını önler; grup çalışma saatleri birlikte çalışmak isteyen öğrencilerin de kütüphaneden yararlanmasını sağlar.
10. 36°–42° kuzey paralelleri ile 26°–45° doğu meridyenleri arasında yer alması; Kuzey Yarım Küre'de (Ekvator'un kuzeyinde) bulunması; Doğu Yarım Küre'de (başlangıç meridyeninin doğusunda) bulunması; orta kuşakta yer alması ve dört mevsimin belirgin yaşanması; doğusu ile batısı arasında 76 dakika yerel saat farkı olması; en kuzey ile en güney noktası arasındaki kuş uçuşu mesafenin yaklaşık 666 km olması; kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi, güneyden esenlerin yükseltmesi; güneye bakan yamaçların daha sıcak olması (bakı etkisi).

b) Karadeniz: Türkiye'nin kuzeyinde; Akdeniz: Türkiye'nin güneyinde; Adalar Denizi: Türkiye'nin batısında.

12. a) Türkiye; Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yeredir. İstanbul, Avrupa'dan (Londra) Asya'ya (Tokyo) giden yolun üzerinde, iki kıtanın arasında yer alır. Bu yüzden yolculuğu bölmek için uygun bir aktarma noktasıdır.
b) İstanbul Boğazı, Karadeniz'i Marmara Denizi'ne bağlar. Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin gemileri dünya denizlerine açılmak için bu boğazdan geçmek zorundadır. Bu yüzden boğazdan çok sayıda gemi geçer.
13. a) Çanakkale'nin doğusundadır.
b) Balıkesir'in kuzeyinde yer almaktadır.
c) İlin güneydoğusuna gidildikçe yükselti artar.